

ENS115

Úvod do filosofie pro environmentalisty přednášky

Filosofie 19. a 20. století

19. století

Německá idealistická filosofie: Fichte, Schelling, Hegel

Positivismus: Comte, Mill, Spencer

Materialismus: Feuerbach, Marx, Engels

... Nietzsche, Schopenhauer, Kirkegaard,

Dále: novokantovství, herbartismus, hegelianismus...

positivismus

Auguste Comte (1798-1857)

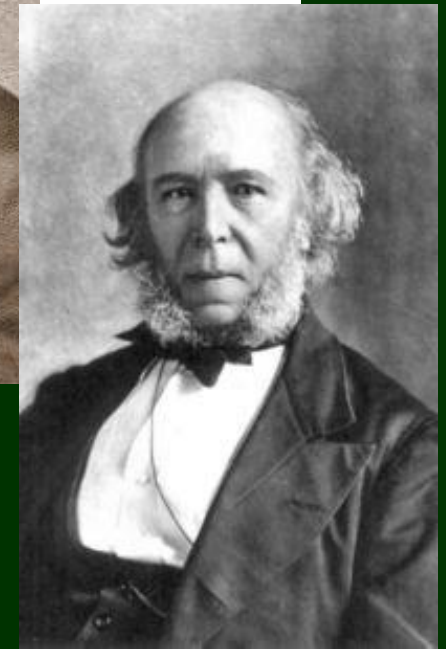
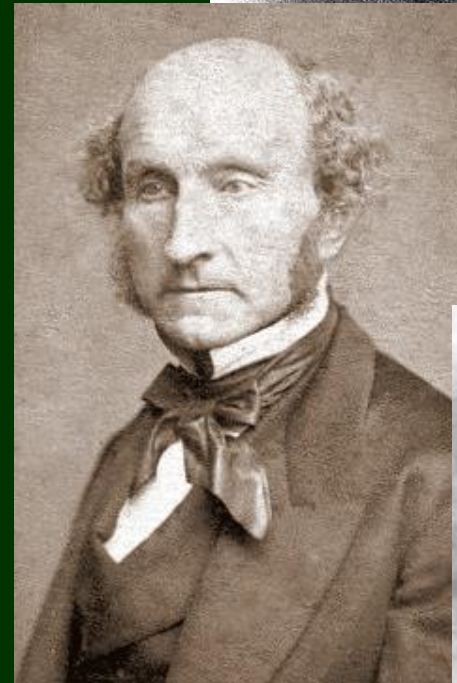
Kurs pozitivní filosofie (1830-1842)

John Stuart Mill

(1806-1873)

Herbert Spencer

(1820-1903)

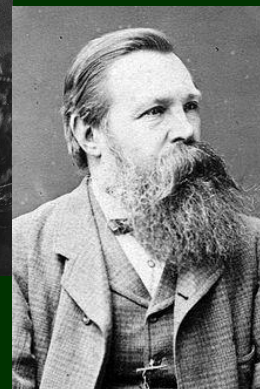
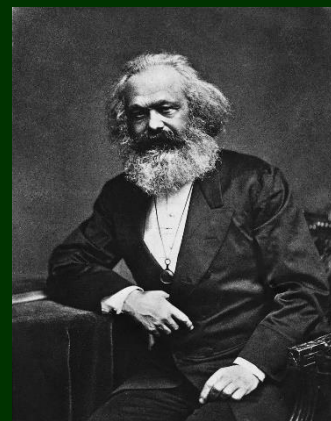

Marxismus

Karel Marx (1818-1883)

Friedrich Engels (1820-1893)

- *Komunistický manifest*, 1848
- K. Marx: *Kapitál. Kritika politické ekonomie*, 1867,
z pozůstalosti, tj. K. Marx a B. Engels: 1885, 1894

Materialismus; teze-antiteze-synteze; základna x nadstavba;
třídní boj

...různé formy marxismu, marxismus-leninismus, Slavoj Žižek...

20. století

Pragmatismus: Jones, Dewey

Fenomenologie: Husserl, Heidegger, Merleau-Ponty, Ricoeur, Patočka, Fink

Existencialismus: Sartre, Camus, Jaspers, de Chardin

Filosofie jazyka: Saussure (19. st.), Wittgenstein, Eco, Chomsky

Analytická fi: Russell, Carnap

Postmoderna

Fenomenologie

Edmund Husserl (1859-1938)

Fenomenologická redukce: pozdržení se úsudku, uzávorkování, epoché

*Ideen zu einer reinen Phänomenologie und phänomenologischen Philosophie.
Erstes Buch: Allgemeine Einführung in die reine Phänomenologie (Ideje I., 1913)
Méditations cartésiennes (1931, Kartézské meditace*

Jan Patočka (1907-1977)

Přirozený svět jako filosofický problém, Praha 1936, 1970, 1992

Aristoteles, jeho předchůdci a dědicové, Praha 1964

Kacířské eseje o filosofii dějin, Praha 1975 (samizdat), 1990, 2007

Sókratés, Praha 1991

Co jsou Češi?, Praha 1992

Evropa a doba poevropská, Praha 1992

Tělo, společenství, jazyk, svět, Praha 1995

Komeniologické studie I, II, III, Praha 1997 (I), 1998 (II), 2003 (III)

žáci: V. Bělohradský, V. Borecký, T. Halík, L. Hejdánek, P. Kouba, D. Kroupa, J. Michálek, J. Němec, Z. Neubauer, R. Palouš, M. Petříček, Z. Pinc, P. Rezek, J. Sokol

Martin Heidegger (1889 –1976)

1927: *Sein und Zeit*. (Bytí a čas)

1929: *Kant und das Problem der Metaphysik*.

1935–1946: *Holzwege*.

1935/1936: *Der Ursprung des Kunstwerkes*.

Hannah Arendtová (1906-1975)

Původ totalitarismu I – III (*The Origins of Totalitarianism*. New York 1951)

Krise kultury (*Between Past and Future*, 1961)

Eichmann v Jeruzalémě (*Eichmann in Jerusalem: A Report on the Banality of Evil*. New York 1963)

Novopozitivismus

- Pro novopozitivisty je původ vědy empirický – základem je pozorování a experiment. Výchozí tvrzení obsahují pozorovatelná data. Pozorované výsledky představují tzv. dané (*das Gebene*), nejjednodušší, nesporná data, neexistují důvody pro jeho další analýzu.
- Další rysy: induktivismus, kumulacionismus, verifikace

Videňský kroužek

Rudolf Carnap

Existencialismus – Filosofie existence

Jean-Paul Sartre (1905-1980)

Existence předchází esenci

Subjektivita jako počátek

Neexistence Boha

Člověk je svoboda

Albert Camus (1913-1960)

Cizinec (1942)

Mor (1942)

Gabriel Marcel (1889-1973)

Křesťanský existencialismus

Kritika člověka jako funkce

tajemství

J.-P. Sartre a Simone de Beauvoir

Camus

moderna x postmoderna

70. Léta

Jean Baudrillard, Jean-Francois Lyotard, Jacques Derrida

Problém techniky

Martin Heidegger (1889 –1976)

Věda, technika a zamyšlení. 1949 (čes. 2004)

Gestell

Jerry Mander (*1936)

*Four Arguments for the Elimination of Television (1977) (česky
Čtyři důvody pro zrušení televize, Doplněk 2000)*

*In the Absence of the Sacred (1991) (česky V nepřítomnosti
posvátného, Doplněk 2003)*

A co dál?

Kombinace přístupů... environmentální agenda...

Bruno Latour (1947 - 2022)

Laboratory life: the Construction of Scientific Facts, 1979 (s S. Woolgarem)

We have never been modern, 1993

Pandora's hope: essays on the reality of science studies, 1999.

Facing Gaia: Eight Lectures on the New Climatic Regime, 2017

Down to Earth: Politics in the New Climatic Regime, 2018.

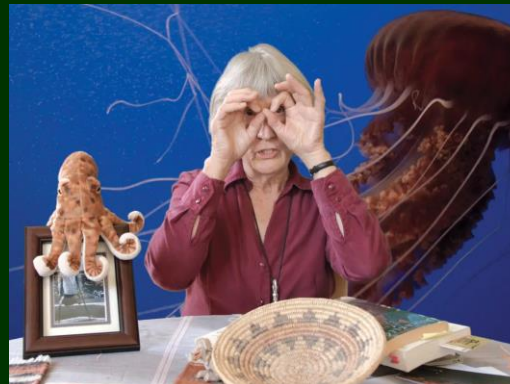

Donna J. Haraway (*1944)

Primate Visions: Gender, Race, and Nature in the World of Modern Science, Routledge: New York and London, 1989.

Simians, Cyborgs and Women: The Reinvention of Nature, 1991

When Species Meet, 2007

Díky za pozornost!